

[Niels Ravn.]

hvorledes denne lovgivning skulle administreres.

Jeg har naturligvis ikke med mine bemærkninger overhovedet tænkt mig at ville kritisere administrationen eller administrationens måde at tage disse ting på. Jeg har selv på disse områder kun de bedste erfaringer. Jeg har fået en udmærket støtte, når jeg har haft brug derfor, for jeg beundrer nærmest administrationen for, at den kan finde rundt i den jungle, der her er tale om. Men det, jeg har påvist, er bl. a. dette, at der på et meget afgørende område med hensyn til sammenlægning af de små brug til større enheder er en åbenbar uoverensstemmelse mellem bestemmelserne i statshusmandslovens § 58 og bestemmelserne i lov om landbruget §§ 25 og 27, idet de første er langt mere vidtgående. Det gør, at vi gang på gang kommer i den situation, at skal en sag afgøres, sker det på den måde, at man anmodes om uanset bestemmelserne i den ene lov at træffe beslutning i henhold til den anden lov, skønt det helt og fuldt er de samme problemer, disse love beskæftiger sig med, nemlig sammenlægning af de for små ejendomme. Det er det, jeg har villet pege på, og jeg mener, at det er rimeligt, at vi i den kommende lovgivning søger at opnå snæver overensstemmelse her.

Jeg må måske tage den højtærede ministers svar på mit sidste spørgsmål om, hvorvidt vi skal afvente landbokommisionens svar på disse områder, som i hvert fald et halvt tilsagn. For det første sagde den højtærede landbrugsminister, at han ventede, at denne betænkning kom meget snart, men den højtærede minister ville ikke skynde på udvalgets arbejde. Jeg forstår det sådan, at der skulle være en mulighed for, at vi måske kunne vente denne betænkning og have den, inden vi skal afslutte arbejdet i det udvalg, som jeg forstår lovforslaget skal henvises til.

Axel Sørensen: Jeg skal ganske kort svare de to ærede ordførere, de ærede medlemmer hr. Niels Ravn og hr. Niels Eriksen, og begrunde mine udtalelser eller i hvert fald fremføre mine argumenter for dem.

De herrer argumenterer med, at jeg skulle have sagt, at landbruget er selvopgivende. Jeg har aldrig set, at pressen i byerne

har skrevet om landbrugets vanskeligheder, men jeg har set landbrugets egne udøvere skrive om, hvor vanskeligt det er; de muligheder, de dér fremfører, stiller ikke landbrugserhvervet i et gunstigt lys for de unge, der lytter til, hvad de gamle fortæller. Dermed har landbrugerne selv dannet grundlaget for den flugt, der går fra land til by. I min argumentation har jeg sagt: hvis man havde en fornuftig jordlovgivning, så havde man måske også noget af det menneskemateriale, som det almindelige gårdbrug eftertragter, nemlig de drenge eller piger eller unge mennesker, der kommer fra husmandsbruget, og som er et godt medhjælperredskab i det lidt større gårdbrug. Det er den linje, man selv er med til at ødelægge, når man taler om, at de mindre landbrugs tid er forbi. Jeg mener omvendt, at det mindre landbrug økonomisk kan klare sig, hvor det drives i takt med tiden — det viser alle vore skatteopgivelser — i modsætning til mange af de større brug. Det mindre landbrug er samfundsmæssigt betonet i hele sin udvikling — det viser mange ting — og det giver menneskelig lykke for ejerne af disse brug; de kan overse deres arbejde i modsætning til ejerne af de brug, hvor man, som det blev nævnt, ikke kunne få medhjælp, men måtte gennem hele arbejdet selv. Det var det, jeg begrundede mine udtalelser med, og det er det, jeg har ønsket at klargøre over for de ærede ordførere.

Morten Lange: Jeg vil lige sige til det ærede medlem hr. Niels Eriksen, at jeg gjorde mit allersomyderste bedste for at udtrykke mig klart angående renten, og jeg er også helt sikker på, at jeg gjorde det, for jeg sagde, at så længe man ikke fik et normalt lavt renteniveau, ville vi gå ind for en hvilken som helst lov, som på en fornuftig måde gav en lavere rente. Selvfølgelig er det — det er klart — uretfærdigt over for dem, der skal betale en højere rente; men det er dog trods alt et fremskridt, en fordel, at der enkelte steder kommer et fornuftigt renteniveau frem. Nå, det bliver vi sikkert ikke enige om. Men måske vil det ærede medlem sammen med mig gå med ind i bestræbelser for at få rentefoden ned; så var vi dog enige om én ting til en afveksling.